

**UCHWAŁA NR V/51/19
RADY MIEJSKIEJ W ŁAWIE**

z dnia 28 stycznia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Ława na lata 2019 - 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.2018.994 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt. 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.2018.998 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Ława na lata 2019 – 2021 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Ławy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Ławie

Michał Młotek

Załącznik do uchwały Nr V/51/19
Rady Miejskiej w Iławie
z dnia 28 stycznia 2019 r.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Iława na lata 2019 - 2021

Iława, styczeń 2019 r.

Spis treści:

Wprowadzenie	3
1. Diagnoza środowiska lokalnego.....	5
1.1. Sytuacja demograficzna.....	5
1.2. Sytuacja społeczna.....	6
2. Cele Programu.....	13
3. Planowane działania na lata 2019-2021.....	13
4. Adresaci.....	15
5. Realizatorzy i partnerzy Programu.....	15
6. Źródła finansowania.....	16
7. Planowane efekty realizacji Programu.....	16
8. Monitoring i ewaluacja.....	16
Podsumowanie.....	17
Wykaz ważniejszych skrótów.....	17

Wprowadzenie

Rodzina jest naturalnym i niezastąpionym elementem struktury społecznej, nazywanym podstawową komórką społeczną.¹ Jej szczególna rola polega na tym, że jest środowiskiem narodzin i rozwoju człowieka. W niej zarówno dziecko, jak i osoba dorosła zaspokajają swoje podstawowe potrzeby. Naturalny charakter rodziny wynika przede wszystkim z tego, że jest ona jedyną grupą społeczną, która rozwija się przez przyjmowanie nowych członków z zewnątrz oraz przez rozwój wewnętrzny – rodzenie dzieci.²

W myśl ustawy o pomocy społecznej rodzina to „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.³

Rodzina jest podstawowym środowiskiem życia człowieka, oddziałującym w istotny sposób na rozwój i wychowanie młodego pokolenia. Jest wspólnotą osób i jednocześnie instytucją ogólnoludzką, spotykaną we wszystkich epokach i kulturach. Stanowiąc podstawową formę współżycia ludzi i integralną część każdego społeczeństwa, jest najmniejszą, a zarazem podstawową komórką. Rodzina to pomost pomiędzy jednostką a społeczeństwem.⁴

Rodzina stanowi środowisko socjalizujące, które oddziałuje na jednostkę najwcześniej, mając przy tym decydujący wpływ na przyszły kształt i strukturę osobowości dziecka. W związku z tym wszelki rodzaj zaburzeń, dewiacji czy odchyień w zakresie jej funkcjonowania ma swe skutki w zachowaniu dzieci oraz w przejawianych przez nich postawach. Wystąpienie jakiegokolwiek trudności czy problemu stanowi potencjalne ogniwo zagrożenia nieprzystosowaniem społecznym. Dodatkowe wystąpienie innych problemów społecznych takich jak: ubóstwo, alkoholizm, przestępczość, zwiększa prawdopodobieństwo nieprzystosowania społecznego dzieci i młodzieży wychowujących się w tych rodzinach.⁵

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, narkomania, przemoc w rodzinie, niewydolność

---

¹ Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych z 1966 roku, ratyfikowany przez Polskę w 1977 roku, art. 10.

² T. Smoczyński, *Prawo rodzinne i opiekuńcze*, Warszawa 2005, s. 1.

³ Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., tekst jednolity Dz.U.2018.1508 z późn. zm., art. 6, pkt. 14.

⁴ J. Żebrowski, *Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej*, [w:] *Rodzina polska na przełomie wieków*, (red.) J. Żebrowski, Gdańsk 2001, s. 15.

⁵ L. Pytka, T. Zacharuk, *Wielowymiarowa geneza zaburzeń przystosowania społecznego*, [w:] *Pedagogika społeczna*, (red.) T. Pilch, I. Lepalczyk, Warszawa 1995, s. 396-400.

w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, długotrwałe bezrobocie, ubóstwo, czy przestępczość, to główne problemy, z którymi często członkowie rodziny nie potrafią sobie poradzić. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Dlatego też instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań w oparciu o sprecyzowany plan działania, już na etapie, kiedy pojawiają się pierwsze problemy. Ważnym jest fakt, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmocnienie społeczności lokalnej, ponieważ to właśnie w rodzinie dorastają kolejne pokolenia, które w przyszłości będą tworzyły społeczeństwo i wpływały na tempo jego rozwoju.

Należy zatem podejmować działania wspierające rodzinę, by w obliczu wielu czynników zagrażających jej prawidłowemu funkcjonowaniu, należycie wypełniała swoje funkcje. Jednak działania te winny być połączone z własną aktywnością rodziny.

Formy organizowania wsparcia na rzecz rodziny, należy konsekwentnie realizować. Zamiast zastępować rodzinę w wypełnianiu podstawowych funkcji, między innymi opiekuńczo – wychowawczych, należy wspierać ją tak i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie oraz eliminować sytuacje, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem, konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrotu do domu rodzinnego.

Wszelkie działania władz państwowych i samorządowych oraz organizacji pozarządowych w zakresie udzielania pomocy rodzinie, określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U.2018.998 z późn. zm.), która nakłada na gminy obowiązek podejmowania działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Hława na lata 2019 -2021 stanowi realizację wytycznych wymienionej wyżej ustawy i jest spójny ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Hława na lata 2016-2025*. Stanowi kontynuację „Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Hława na lata 2016 - 2018”.

1. Diagnoza środowiska lokalnego

1.1. Sytuacja demograficzna

W Gminie Miejskiej Iława w 2018 roku zamieszkiwało 32.514 osób (stan na dzień 30 września 2018 r.), w tym 17.157 kobiet, które stanowiły 52,77 % ogółu mieszkańców. Porównując dane zawarte w poniższej tabeli można zauważyć, iż na przestrzeni ostatnich trzech lat nastąpił wzrost liczby mieszkańców Gminy Miejskiej Iława.

Tabela nr 1. Stan ludności Gminy Miejskiej Iława

Wyszczególnienie	Liczba osób		
	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018 (stan na dn. 30.09.2018 r.)
Liczba mieszkańców ogółem	31.701	32.270	32.514
w tym:			
Kobiety	16.881	17.040	17.157
Mężczyźni	14.820	15.230	15.357

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Miasta Iławy (ewidencja ludności), opracowanie własne

Na terenie Gminy Miejskiej Iława przeważają mieszkańcy w wieku produkcyjnym – 58% ogółu mieszkańców, z czego 27,8% stanowią kobiety, a 30,2% mężczyźni. Drugą pod względem liczebności grupą jest ludność w wieku poprodukcyjnym – 23,3% wszystkich mieszkańców, natomiast najmniejszą grupę stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym – 18,7% (stan na dzień 30 września 2018 r.). Na przestrzeni lat 2016 – 2018 można zaobserwować spadek liczby osób w wieku poprodukcyjnym o 1% oraz w wieku przedprodukcyjnym o 0,5%. Wzrasta natomiast odsetek ludności w wieku produkcyjnym (o 2,5%). Dynamikę na tym polu pokazuje tabela nr 2.

Tabela nr 2. Stan ludności w Gminie Miejskiej Iława w latach 2016 - 2018 z podziałem na wiek

Wiek	Rok					
	2016		2017		2018 (stan na dn. 30.09.2018 r.)	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
przedprodukcyjny	6.087	19,2	6.137	19,0	6.075	18,7
produkcyjny	K 9.198	29,0	K 9.852	30,5	K 9.045	27,8
	M 8.725	27,5	M 9.246	28,7	M 9.838	30,2
poprodukcyjny	K 5.214	16,5	K 4.875	15,1	K 5.154	15,9
	M 2.465	7,8	M 2.160	6,7	M 2.406	7,4

Ogółem	31.701	100	32.270	100	32.514	100
---------------	---------------	------------	---------------	------------	---------------	------------

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Miasta Iławy(ewidencja ludności), opracowanie własne

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Iławie na dzień 30 września 2018 roku zarejestrowanych było 477 bezrobotnych mieszkańców Iławy, wśród których 281 osób to kobiety. Tabela poniżej przedstawia liczbę bezrobotnych mieszkańców Iławy według płci. Analizując dane zawarte w tabeli można zauważyć, że w ostatnich latach nastąpił spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Iławie.

Tabela nr 3. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Miejskiej Iława według płci

Wyszczególnienie	Liczba osób bezrobotnych		
	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018 (stan na dn. 30.09.2018 r.)
Liczba osób bezrobotnych ogółem w tym:	669	540	477
Kobiety	400	327	281
Mężczyźni	269	213	196

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Iławie, opracowanie własne

Na dzień 30 września 2018 roku osoby w wieku 25 - 34 lata stanowiły najwyższy odsetek wśród osób bezrobotnych, podobnie było w latach poprzednich. Pokazuje to tabela nr 4.

Tabela nr 4. Liczba osób bezrobotnych według wieku

Wiek bezrobotnych	Liczba osób		
	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018 (stan na dn. 30.09.2018 r.)
od 18 do 24 lat	100	75	89
od 25 do 34 lat	198	178	159
od 35 do 44 lat	126	98	92
od 45 do 54 lat	114	80	62
od 55 do 59 lat	84	79	51
60 lat i więcej	47	30	24

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Iławie, opracowanie własne

1.2. Sytuacja społeczna

Iława jako miasto powiatowe jest lokalnym centrum edukacji, kultury oraz sportu. Zlokalizowane jest tutaj zarówno szkolnictwo ponadgimnazjalne, gimnazjalne, podstawowe oraz filia Wyższej Szkoły im. Pawła Włodkowica w Płocku. Funkcjonują również przedszkola o charakterze publicznym i niepublicznym. Miasto posiada system pomocy

społecznej, w tym instytucje, placówki, organizacje oraz programy działające na rzecz osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym, starszych, niepełnosprawnych, bezdomnych, rodzin borykających się z różnego rodzaju problemami.

Głównym priorytetem umożliwiającym określenie zadań Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych dotycząca rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie. W związku z powyższym opracowano Kartę Diagnostyczną umieszczoną w tabeli nr 5.

Tabela nr 5. Karta Diagnostyczna Programu Wspierania Rodziny

Spis informacji	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018 <small>(do dn. 30.09.2018 r.)</small>
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	2.083	2.085	1.518
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	3.061	3.082	4.512
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń funduszu alimentacyjnego	248	258	263
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego w tym dodatku energetycznego	441	385	150
Liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny	47	42	46
Liczba rodzin, w których udzielono pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów (stypendia i zasiłki szkolne)	214	176	118
Liczba dzieci/młodzieży zamieszkujących w Iławie w wieku od 0 – 18 lat	6.087	6.137	6.075

Źródło: Dane statystyczne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie, Urzędu Miasta Iławy (ewidencja ludności)

W Iławie na dzień 30 września 2018 r. w wieku od 0 do 18 lat zamieszkiwało 6.075 osób, co stanowi 18,7 % ogółu mieszkańców.

Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od 1.01.2012 r. **gmina** ponosi częściową odpłatność za pobyt swoich mieszkańców w pieczy zastępczej, której wysokość uzależniona jest od długości umieszczenia w pieczy. Koszty te obrazuje tabela poniżej.

Tabela nr 6. Odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2016 - 2018

Rok	Kwota odpłatności w złotych
2016	123.924,87
2017	168.307,86
2018 (stan na dn. 30.09.2018 r.)	156.787,36
Ogółem	449.020,09 zł

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Iławie

System pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Iława w 2018 roku (do dn. 30.09.2018 r.) objął swoim wsparciem 1.518 rodzin (włącznie z pracą socjalną), liczących 3.036 osób. Stanowiło to 9,3% ogółu mieszkańców miasta. Liczbę rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej z wyłączeniem pracy socjalnej oraz odsetek mieszkańców korzystających z tych świadczeń obrazuje tabela nr 7.

Tabela nr 7. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2016 - 2018

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej
2016	1.183	2.483	31.701	11%
2017	1.135	2.368	32.270	7,3%
2018 (stan na dn. 30.09.2018 r.)	1.025	2.036	32.514	6,3%

Źródło: Dane MOPS w Iławie, opracowanie własne

Mieszkańcy Iławy mogą skorzystać również z poradnictwa specjalistycznego świadczonego przez:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie – psycholog, radca prawny;
- Ośrodek Psychoedukacji Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie – psycholog, pedagog, terapeuta, radca prawny;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Iławie – psycholog, radca prawny;
- Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Iławie – psycholog, pedagog, logopeda, doradca zawodowy,
- Placówki oświatowe (szkoły, przedszkola) – psycholog, pedagog, logopeda, rehabilitant, terapeuta zajęciowy, fizjoterapeuta, oligofrenopedagog.

Najczęstsze przyczyny przyznawania wsparcia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 9. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2016 - 2018

POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	Rok 2016		Rok 2017		Rok 2018 (stan na dn. 30.09.2018 r.)	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	708	1.651	665	1.489	519	1.086
Sieroctwo	5	15	5	21	0	0
Bezdomność	71	74	63	65	53	56
Potrzeba ochrony macierzyństwa	116	447	168	721	103	396
w tym: - wielodzietność	63	196	77	421	32	185
Bezrobocie	416	1.051	371	899	267	615
Niepełnosprawność	574	1.108	603	1.096	489	857
Długotrwała lub ciężka choroba	754	1.360	811	1.452	689	1.191
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem, w tym:	297	1.005	267	864	214	683
- rodziny niepełne	225	662	218	637	168	478
- rodziny wielodzietne	59	304	44	232	27	142
Przemoc w rodzinie	4	5	3	7	1	3
Uzależnienie od alkoholu	66	105	64	105	52	84
Narkomania	5	5	4	4	5	5
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	25	37	24	29	16	19
Zdarzenie losowe	1	1	0	0	2	2
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	1	1	1	1

Źródło: Dane własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie

Jak wynika z powyższych danych najczęstszymi powodami przyznawania pomocy w różnej formie były: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, i bezrobocie.

W znacznej grupie klientów pomocy społecznej przyczyną kryzysu była potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (szczególnie w rodzinach niepełnych i wielodzietnych) oraz problem uzależnienia od alkoholu i bardzo często związana z nim przemoc w rodzinie. Pomimo, że problemy te dotyczą niewielkiego odsetka rodzin, to traktowane są przez służby społeczne priorytetowo, gdyż dotyczą najsłabszej grupy jaką są dzieci.

Przemoc jest jedną z ważnych dysfunkcji rodziny. Stosowanie przemocy przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Jego skutkiem mogą być nie tylko bezpośrednie szkody w sferze zdrowia fizycznego i psychicznego, ale także długotrwałe negatywne konsekwencje dla rozwoju dzieci.

W związku z tym zmiany do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyły na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym tworzenia zespołów interdyscyplinarnych. Osoby wchodzące w skład Zespołu to grupa specjalistów z różnych grup zawodowych i środowisk współpracujących ze sobą w celu zapewnienia skutecznego reagowania na problem przemocy w rodzinie. Taki Zespół powołał również swoim zarządzeniem Burmistrz Miasta Iławy. Obecnie funkcjonuje on w Ośrodku Psychoedukacji, Profilaktyki Uzależnień Pomocy Rodzinie w Iławie.

Poniższa tabela obrazuje zjawisko przemocy w rodzinie na terenie miasta Iława na przestrzeni lat 2016 - 2018.

Tabela nr 10. Zjawisko przemocy w rodzinie w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	Rok		
	2016	2017	2018 <small>(stan na dn. 30.09.2018 r.)</small>
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	84	101	51
Liczba posiedzeń ZI	47	43	28
Liczba powołanych grup roboczych	84	101	51
Liczba odbytych przez grupy robocze posiedzeń	231	303	112

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Od 1 września 2014 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie realizuje program pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów. Pomoc ta przysługuje

w formie: stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego. Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie w szczególności, gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, alkoholizm lub narkomania, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa, brak umiejętności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, gdy rodzina jest niepełna. Natomiast zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, a przyznanie tego świadczenia nie jest uzależnione od posiadanego dochodu.

Tabela nr 11. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

Okres realizacji	Stypendia szkolne			Zasiłki szkolne		
	liczba rodzin z przyznanym stypendium	liczba wypłaconych stypendiów	wartość wypłaconych świadczeń w zł	liczba rodzin z przyznanym zasiłkiem	liczba wypłaconych zasiłków	wartość wypłaconych świadczeń w zł
I – VIII 2016	150	254	325.547,00	0	0	0
IX – XII 2016	153	265	236.184,00	0	0	0
I – VIII 2017	137	236	311.150,00	1	1	600,00
IX – XII 2017	117	202	181.256,00	1	2	1.200,00
I – VIII 2018	118	192	261.306,00	0	0	0

Źródło: Dane sprawozdawcze MOPS w Iławie

Od dnia 16 czerwca 2014 roku Gmina Miejska Iława realizuje program rządowy dla rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny. Zadanie to zostało przekazane do realizacji Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Iławie.

Tabela nr 12. Rządowa Karta Dużej Rodziny

Wyszczególnienie	Rok		
	2016	2017	2018 (stan na dn. 30.09.2018 r.)
Liczba wydanych Kart	213	235	344
Liczba rodzin, którym wydano Kartę	47	42	46
Liczba rodziców/opiekunów, którym wydano Kartę	89	85	147
Liczba dzieci, którym wydano Kartę	124	150	197

Źródło: Dane MOPS w Iławie, opracowanie własne

Z informacji posiadanych przez MOPS wynika, że zainteresowanie tą formą wsparcia dla rodzin wielodzietnych wśród mieszkańców Iławy jest duże. Mieszkańcy są również zainteresowani Iławską Kartą Dużej Rodziny.

Dodatkową formą wsparcia proponowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jest objęcie ich pomocą Asystenta Rodziny.

Tabela nr 13. Liczba zatrudnionych Asystentów Rodziny w latach 2016 - 2018

Rok	Zatrudnienie asystentów rodziny	
	w ramach realizowanych projektów	ze środków własnych gminy
2016	4	1
2017	5	2
2018 (stan na dn. 30.09.2018 r.)	2	2

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Iławie

Liczbę rodzin, które uzyskały tego typu wsparcie w latach 2016 - 2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 14. Liczba rodzin objętych wsparciem Asystenta Rodziny w latach 2016 - 2018

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem	Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny (ogółem)	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
2016	49	217	139
2017	55	225	138
2018 (stan na dn. 30.09.2018 r.)	67	282	159

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Iławie

W sytuacjach wyjątkowych po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie oraz z uwagi na dobro dziecka i konieczność zapewnienia mu niezwłocznej opieki, umieszcza się dzieci zamieszkujące teren Gminy Miejskiej Iława w pieczy zastępczej, a gmina współfinansuje ich pobyt.

2. Cele Programu

Cel główny Programu:

Rozwój zintegrowanego i kompleksowego systemu wsparcia rodzin zamieszkujących teren Gminy Miejskiej Hława

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
2. Rozwój usług i form wsparcia na rzecz rodziny i dzieci.
3. Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin i dzieci.

3. Planowane działania na lata 2019 - 2021

Cele Programu będą realizowane poprzez następujące działania:

Lp.	Nazwa działania	Wskaźnik realizacji działań	Jednostka realizująca
1.	Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	Liczba wspieranych rodzin (szt.) Liczba osób w tych rodzinach (szt.) Liczba dzieci w tych rodzinach (szt.) Liczba asystentów rodziny (szt.)	MOPS
2.	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego i konsultacji	Liczba udzielonych porad (szt.) Liczba udzielonych konsultacji (szt.)	MOPS OPPUiPR placówki oświatowe PCRE PCPR
3.	Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne	Liczb rodzin korzystających z usług (szt.)	MOPS
4.	Spotkania mające na celu wymianę doświadczeń, integrację i edukację – grupy wsparcia, grupy samopomocowe	Liczba spotkań (szt.) Liczba grup wsparcia (szt.)	MOPS OPPUiPR placówki oświatowe
5.	Praca z rodziną biologiczną dzieci czasowo umieszczonych w pieczy zastępczej	Liczba rodzin wspieranych (szt.)	MOPS
6.	Promowanie rodzinnej integracji	Liczba imprez/spotkań integracyjnych (szt.)	ICK ICSTiR MOPS MBP organizacje pozarządowe placówki oświatowe
7.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	Liczba rodzin objętych pomocą (szt.)	MOPS organizacje pozarządowe

8.	Współfinansowanie kosztów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (szt.) Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych domach dziecka (szt.) Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej (szt.)	MOPS
9.	Realizacja programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodziny	Liczba realizowanych programów (szt.) Liczba rodzin objętych programami (szt.) Liczba dzieci objętych programami (szt.)	OPPUiPR placówki oświatowe KPP MKRPA
10.	Tworzenie i realizacja projektów wspierających rodzinę	Liczba projektów (szt.) Liczba rodzin objętych wsparciem (szt.)	MOPS OPPUiPR organizacje pozarządowe
11.	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego	Liczba placówek (szt.) Liczba uczestników (szt.)	MOPS OPPUiPR organizacje pozarządowe
12.	Rozwijanie innowacyjnych form pracy z rodziną (mediacje, terapia, dialog motywujący)	Liczba rodzin objętych wsparciem (szt.) Liczba udzielonego wsparcia z podziałem na jego rodzaj (szt.)	MOPS OPPUiPR organizacje pozarządowe
13.	Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę	Liczba przeszkolonych specjalistów (szt.) Liczba szkoleń/kursów/warsztatów (szt.)	MOPS OPPUiPR
14.	Praca na rzecz rodziny w zespołach/grupach interdyscyplinarnych	Liczba spotkań zespołów/grup (szt.) Liczba instytucji zaangażowanych w pracę grup/zespołów (szt.)	MOPS OPPUiPR KPP ZI kuratorzy placówki oświatowe placówki służby zdrowia organizacje pozarządowe kościóły i związki wyznaniowe

4. Adresaci

Program skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Iława, zwłaszcza doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych i z prowadzeniem gospodarstwa domowego, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takich, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Adresatami będą także rodziny w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów rodziców (konflikty małżonków, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, przestępczość), rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia dziecka, małoletnie matki.

5. Realizatorzy i partnerzy Programu

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie, który realizuje zadania wynikające z Programu przy współpracy wymienionych poniżej jednostek i organizacji:

- Urzędu Miasta Iławy,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iławie,
- Ośrodka Psychoedukacji Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie, w tym Centrum Wolontariatu,
- Placówek oświatowych (publiczne i niepubliczne),
- Miejskiego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli,
- Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Iławie,
- Iławskiego Centrum Sportu Turystyki i Rekreacji,
- Iławskiego Centrum Kultury,
- Iławskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego,
- Miejskiej Biblioteki Publicznej w Iławie,
- Komendy Powiatowej Policji w Iławie,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Iławie,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Iławie,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Iławie,
- Placówek służby zdrowia,
- Psychologów i pedagogów szkolnych,
- Kościołów i związków wyznaniowych,
- Organizacji pozarządowych,

- Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie, w tym Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- Lokalnych mediów.

6. Źródła finansowania

Finansowanie Programu Wspierania Rodziny odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Miasta Iławy,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych i zleconych gminie,
- dotacji w ramach programów rządowych w zakresie wspierania rodziny,
- dotacji z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

7. Planowane efekty realizacji Programu

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczymi i wychowawczymi.
2. Zwiększenie dostępu do usług społecznych.
3. Zapewnienie kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie.

8. Monitoring i ewaluacja

W celu sprawdzenia na ile Program Wspierania Rodziny został zrealizowany i jaki jest wynik podjętych przedsięwzięć, niezbędne jest prowadzenie monitoringu i dokonywanie ewaluacji. Dzięki ewaluacji uzyska się informacje czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów szczegółowych Programu. Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń Programu na podstawie informacji i danych uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji. Pozwoli to określić wszystkie uzyskane efekty oraz wskazać, które efekty ułatwiły bądź utrudniły jego realizację.

Ocenić podlegać będzie:

1. Badanie wskaźników realizacji Programu.
2. Stopień realizacji założonych celów szczegółowych.
3. Skuteczność działań podejmowanych w ramach Programu.
4. Porównanie zgodności osiągniętych rezultatów z przyjętymi celami.

Monitoring oraz ewaluacja Programu zostanie przeprowadzona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie.

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby w tym zakresie będą przedkładane Radzie Miejskiej w Iławie do 31 marca każdego roku za rok poprzedni.

Miejscem realizacji Programu jest obszar Gminy Miejskiej Iława. Program Wspierania Rodziny jest zgodny ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Iława na lata 2016 – 2025*. Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie, a okres jego realizacji to lata 2019 – 2021. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb. Ostateczne efekty zostaną przedstawione po zakończeniu okresu jego realizacji.

Podsumowanie

Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi oraz tworzenie coraz lepszych warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci, co zahamuje proces umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną. Aby podołać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Tak rozumiany Program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny.

Wykaz ważniejszych skrótów

OPPUiPR – Ośrodek Psychoedukacji Profilaktyki i Pomocy Rodzinie w Iławie

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie

ICK – Iławskie Centrum Kultury

ICSTiR – Iławskie Centrum Sportu Turystyki i Rekreacji

MBP – Miejska Biblioteka Publiczna w Iławie

NK – Niebieska Karta

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Iławie

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Iławie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Iławie

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iławie

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Iławie

PCRE – Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie

Opracowanie:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie

Uzasadnienie

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Iława na lata 2019 – 2021 został utworzony w oparciu o art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.2018.998 z późn. zm.). Jego opracowanie i realizacja stanowi zadanie własne gminy.

Celem Programu jest zdefiniowanie kierunków działań zamierzających do stworzenia warunków właściwych dla należytego rozwoju rodziny i opieki nad dzieckiem, w szczególności rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie.

Dokument podpisany bezpiecznym podpisem elektronicznym

Podpis: Signature-1466180147

Imię: Michał

Nazwisko: Młotek

Instytucja:

Województwo:

Miejscowość:

Data podpisu: 28 stycznia 2019 r.

Zakres podpisu: Cały dokument